

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (judecător A. Catană)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători N. Vascan, E. Palanciuc și V. Clima)

DECIZIE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

președintele ședinței
judecători

Iuliana Oprea
Victor Burduh
Mariana Pitic
Dumitru Mardari
Luiza Gafton

examinând recursul declarat de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău,

în cauza civilă în procedura contencioasă la cererea de chemare în judecată înaintată de „Termoelectrica“ S.A. împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu Direcția generală transport public și căi de comunicație din cadrul Consiliului mun. Chișinău, cu privire la obligarea de a înlătura parcările auto din zona de protecție a rețelelor termice,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2017, prin care s-a admis apelul declarat de „Termoelectrica“ S.A., s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 martie 2017, și s-a emis o nouă hotărâre,

CONSTATĂ:

La 25 martie 2016, „Termoelectrica“ S.A. a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău și a Primăriei mun. Chișinău (f.d. 5-7), solicitând:

- (1) obligarea Consiliului mun. Chișinău și a Primăriei mun. Chișinău de a înlătura din zona de protecție a rețelelor termice parcările auto amplasate pe str. E. Coca nr. 11B, 29 și 35/1, mun. Chișinău, astfel încât să fie creată zona de protecție a rețelelor termice (nu mai puțin de 2 m din ambele părți ale conductelor termice); și
- (2) compensarea de către Consiliul mun. Chișinău și Primăria mun.

Chișinău a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, „Termoelectrica“ S.A. a susținut că urmare a efectuării unui control, a depistat că în zona de protecție a rețelelor termice cu diametrul de 70 mm, 100 mm și 150 mm, amplasate pe str. E. Coca nr. 11B, 29 și 35/1, mun. Chișinău, de către administrația publică locală a fost instalat pavaj pentru amenajarea parcărilor auto.

A invocat că prin instalarea pavajului pentru parcare autoturismelor, se încalcă drepturile întreprinderii energetice referitoare la descoperirea, deservirea și exploatarea conductelor termice, ceea ce determină imposibilitatea onorării obligațiilor față de consumatori privind înlăturarea operativă și eficientă a situațiilor de avariere, în corespundere cu pct. 36 și 54 din Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 09 aprilie 1998.

A indicat că sunt încălcate prevederile art. 17 Legea nr. 1525 din 19 februarie 1998 cu privire la energetică și ale art. 31 Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

A notat că în conformitate cu pct. 41 din Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 09 aprilie 1998, În cazul în care este necesar ca pe terenul pe care sunt amplasate instalațiile termice de alimentare să se execute o construcție, beneficiarul este obligat să anunțe cu un an înainte pe deținătorul instalațiilor și va suporta toate cheltuielile de modificare legate cu mutarea instalațiilor de alimentare de pe terenul viitoarei construcții.

A precizat că amenajarea parcărilor auto nu a fost coordonată cu întreprinderea energetică „Termoelectrica“ S.A.

A semnalat că au fost încălcate și cerințele incluse în documentul normativ NCM G.04.07:2014 „Rețele termice”, aprobat prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor nr. 202 din 31 decembrie 2014, care prevede distanța pe orizontală de la rețelele termice subterane până la clădiri și instalații.

A relatat că a expediat în adresa Direcției generale transport public și căi de comunicație din cadrul Consiliului mun. Chișinău somații ce țin de înlăturarea parcărilor auto din zona de protecție a rețelelor termice, care au rămas fără efect.

A arătat că, conform art. 376 alin. (1) Cod civil, Dacă dreptul proprietarului este încălcat în alt mod decât prin uzurpare sau privare ilicită de posesiune, proprietarul poate cere autorului încetarea încălcării.

A specificat că potrivit art. 36 Legea nr. 835 din 17 mai 1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, anume autoritățile administrației publice locale asigură, în condițiile respectării prevederilor legale, gestionarea tuturor terenurilor și construcțiilor cuprinse în limitele administrativ-teritoriale stabilite și răspund de realizarea și exploatarea construcțiilor și amenajărilor de utilitate publică.

Prin încheierea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, din 21 decembrie 2016 (f.d. 47-48), s-a atras în proces Direcția generală transport public și căi de

comunicație din cadrul Consiliului mun. Chișinău în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 martie 2017 (f.d. 58; 63-68), s-a respins acțiunea ca neîntemeiată.

La 20 martie 2017, „Termoelectrica“ S.A. a depus o cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii primei instanțe (f.d. 60-61), iar la 06 iunie 2017, a depus cererea de apel motivată, solicitând:

- (1) casarea integrală a acesteia; și
- (2) emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2017 (f.d. 111; 112-118), s-a admis apelul declarat de „Termoelectrica“ S.A., s-a casat integral hotărârea primei instanțe și s-a emis o nouă hotărâre, prin care:

- (1) s-a admis acțiunea; și
- (2) s-a obligat Primăria mun. Chișinău să înlăture din zona de protecție a rețelelor termice parcările auto amplasate pe str. E. Coca nr. 11B, 29 și 35/1, mun. Chișinău, astfel încât să fie creată zona de protecție a rețelelor termice (nu mai puțin de 2 m din ambele părți ale conductelor termice).

La 05 martie 2018, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au depus o cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel (f.d. 121-125), solicitând:

- (1) casarea acesteia; și
- (2) menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au invocat că instanța de apel a încălcat norme de drept material.

Au susținut că instanța de apel nu a ținut cont de faptul acceptării de către „Termoelectrica“ S.A., în anumite condiții, a amenajării parcărilor în cauză, ceea ce înseamnă că drepturile „Termoelectrica“ S.A., așa cum au fost formulate în cererea de chemare în judecată, nu s-au încălcat.

Au precizat că este firesc ca anume întreprinderea energetică să suporte cheltuielile apărute după efectuarea intervențiilor la rețelele termice.

În acest sens, au făcut trimitere la răspunsul Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 04-02/251 din 20 februarie 2017, în care se afirmă că tariful la energia termică livrată de „Termoelectrica“ S.A. sunt incluse și cheltuielile aferente lucrărilor de asfaltare și amenajare a pavajului.

Consideră că nu au fost încălcate prevederile art. 31 Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, or pavajul și pietrele de bordură nu reprezintă o construcție, acestea nelimitând accesul la rețelele termice.

Au relatat că amenajarea parcărilor vizate se încadrează în planul de dezvoltare a mun. Chișinău, iar „Termoelectrica“ S.A. nu a demonstrat că acestea ar dăuna exploatarei și ar bloca accesul la conductele termice, mai ales în condițiile în care întregul municipiu este traversat de rețele termice.

Opinează că „Termoelectrica“ S.A., făcând trimitere la prevederile art. 14

Legea nr. 163 din 09 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, încearcă să ducă instanța în eroare, or în sensul normei date, parcările nu reprezintă construcții.

Au declarat că procesele-verbale de cercetare, întocmite de „Termoelectrica“ S.A., nu trebuiau să fie luate în considerare de către instanța de apel, deoarece „Termoelectrica“ S.A. nu are atribuții de a constata abateri în domeniul construcțiilor.

De asemenea, au făcut trimitere la precedente judiciare ce le sunt favorabile.

La 24 aprilie 2018, „Termoelectrica“ S.A. a depus o referință (f.d. 136-139), solicitând considerarea recursului ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 16 mai 2018 (f.d. 141), s-a considerat admisibil recursul.

Examinând recursul declarat de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2017, studiind materialele dosarului în raport cu prevederile legale care guvernează speța, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Cu referire la încadrarea Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău în termenul de declarare a recursului, Colegiul relevă următoarele.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere că la materialele dosarului nu se află o probă care ar releva data la care Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au luat cunoștință de decizia integrală a instanței de apel, declararea recursului la 05 martie 2018 se consideră a fi efectuată cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În continuare, verificând, în limitele invocate în recurs și pe baza referinței depuse, legalitatea deciziei instanței de apel, Colegiul constată următoarele temeiuri de admitere a recursului.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Conform art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Potrivit art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă stipulează că Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Art. 432 alin. (5) Cod de procedură civilă prevede că Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

Conform pct. 40-41 din Regulamentul cu privire la furnizarea și utilizarea energiei termice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 09 aprilie 1998, Este interzis ca pe traseele conductelor termice, inclusiv pe culoarele de acces, să se ridice construcții, să se depoziteze materiale, să se execute lucrări subterane sau orice alte lucrări care ar dăuna exploatării și ar bloca accesul la conducte și la stațiile termice. În cazul în care este necesar ca pe terenul pe care sunt amplasate instalațiile termice de alimentare să se execute o construcție, beneficiarul este obligat să anunțe cu un an înainte pe deținătorul instalațiilor și va suporta toate cheltuielile de modificare legate cu mutarea instalațiilor de alimentare de pe terenul viitoarei construcții.

Potrivit art. 31 alin. (2) Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, În scopul protecției rețelelor termice, persoanelor fizice și juridice li se interzice: a) să efectueze lucrări de construcții de orice fel în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoenergetice. În cazul în care, în mod excepțional, pe terenul pe care este amplasată o rețea termică este necesar să se execute o construcție, beneficiarul și/sau proprietarul acesteia vor suporta toate cheltuielile de modificare a traseului rețelei termice, cu condiția obținerii acordului proprietarilor sau al deținătorilor legali ai terenului de pe traseul pe care urmează să fie amplasată noua rețea termică, precum și după obținerea avizului autorităților competente și a autorizației de construire în conformitate cu Legea nr. 163 din 9 iulie 2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție; b) să execute săpături de orice fel ori să cultive plantații perene în zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoenergetice; c) să depoziteze materiale pe culoarele de trecere și în

zonele de protecție a rețelelor termice fără acordul prealabil al unității termoenergetice; d) să intervină, în orice mod, asupra rețelelor termice; e) să deterioreze construcțiile, îngrădirile sau inscripțiile de identificare și de avertizare aferente rețelelor termice; f) să limiteze ori să îngreuească prin împrejurări, prin construcții ori în orice alt mod accesul la rețeaua termică a unității termoenergetice.

În speță, „Termoelectrica“ S.A. a invocat că parcare auto amenajată în zona de protecție a rețelelor termice cu diametrul de 70 mm, 100 mm și 150 mm, amplasate pe str. E. Coca nr. 11B, 29 și 35/1, mun. Chișinău, reprezintă o construcție în sensul expus mai sus, care blochează accesul la conducte și la stațiile termice, argument care a fost preluat de către instanța de apel.

Aici, Colegiul observă că parcare auto nu reprezintă o construcție, or asupra pavajului nu au fost efectuate lucrări subterane sau orice alte lucrări care ar dăuna exploatării și ar bloca accesul la conducte și la stațiile termice. Acolo unde legiuitorul nu distinge, nici instanța de judecată nu este în drept să distingă.

Totodată, este eronată invocarea de către „Termoelectrica“ S.A. a încălcării prevederilor art. 31 Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, or nu a fost limitat accesul la rețeaua termică a unității termoenergetice.

Astfel, contrar concluziei instanței de apel, ipotezele normelor citate nu sunt aplicabile speței.

În susținerea acestei poziții, Colegiul precizează că Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău au garantat accesul reprezentanților „Termoelectrica“ S.A. în zona vizată, inclusiv în scopul accesării conductelor și stațiilor termice, iar eventualele automobile parcate pot fi cu ușurință evacuate în caz de necesitate, inclusiv necesitate operativă. De asemenea, Colegiul reține importanța parcării auto în contextul atribuțiilor administrației publice locale, care asigură securitatea traficului rutier și pietonal prin organizarea circulației transportului și întreținerea drumurilor.

Mai mult, potrivit răspunsului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 04-02/251 din 20 februarie 2017 (f.d. 51), în tariful la energia termică livrată de „Termoelectrica“ S.A. sunt incluse și cheltuielile aferente lucrărilor de asfaltare și amenajare a pavajului, ceea ce înseamnă că pavajul, chiar și în concepția „Termoelectrica“ S.A., nu reprezintă un obstacol insurmontabil în calea accesării conductelor și stațiilor termice.

În aceeași ordine de idei, Colegiul observă că în cazul în care anume „Termoelectrica“ S.A., ca urmare a intervenției la rețeaua termică a unității termoenergetice, suportă cheltuielile aferente lucrărilor de asfaltare și amenajare a pavajului, prevederile art. 31 alin. (2) Legea nr. 92 din 29 mai 2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nu sunt aplicabile, or acestea obligă proprietarul construcției la suportarea respectivelor cheltuieli.

Eroarea judiciară depistată, și anume interpretarea eronată a legii de către instanța de apel, urmează a fi corectată prin casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Sintetizând cele expuse, Colegiul va admite recursul, va casa integral decizia

instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite recursul declarat de Primăria mun. Chișinău și Consiliul mun. Chișinău.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 04 octombrie 2017 și se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 martie 2017, emisă în cauza civilă în procedura contencioasă la cererea de chemare în judecată înaintată de „Termoelectrica“ S.A. împotriva Primăriei mun. Chișinău și Consiliului mun. Chișinău, intervenient accesoriu Direcția generală transport public și căi de comunicație din cadrul Consiliului mun. Chișinău, cu privire la obligarea de a înlătura parcările auto din zona de protecție a rețelelor termice.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Iuliana Oprea

judecători

Victor Burduh

Mariana Pitic

Dumitru Mardari

Luiza Gafton